

Indre Fosen kommune
Rådhusveien 13
7100 RISSA

Vår dato: 10.08.2018
Vår ref.: 2018/12439

Deres dato: 09.08.2018
Deres ref.:

Forlengelse av skadefellingstillatelse på en bjørn i hele Indre Fosen, Verran og Åfjord kommuner

Indre Fosen kommune innvilges forlenget skadefellingstillatelse av 1 (en) bjørn i hele Indre Fosen, Verran og Åfjord kommuner. Bakgrunnen for forlengelsen er skadeomfanget tidligere i beitesesongen i Indre Fosen kommune, og en pågående skadesituasjon i Verran kommune på grensen til Åfjord kommune. Fellingstillatelsen varer frem til fredag 17. august 2018 kl. 12.00, eller til det eventuelt er felt bjørn. Vedtaket kan påklages innen 3 uker.

Søknad

Fylkesmannen viser til søknad datert 9. august d.å. der Indre Fosen kommune søker om forlengelse av pågående skadefellingstillatelse av en bjørn i Indre Fosen kommune og deler av Åfjord, Inderøy og Verran kommuner. Søknaden begrunnes ut fra skadeomfanget denne sommeren, samt de siste dokumenterte tapene til bjørn i Verran kommune.

Kommunen begrunner også søknaden med at Fosen er et beiteprioritert område i forhold til rovdyr, og at skadesituasjonen er pågående og uavklart, samt at potensialet for ytterligere skader er stor. Skadefelling vil bli organisert og gjennomført av kommunalt skadefellingslag. Kommunen har løpende dialog med SNO, og vil be dem om bistand ved behov. Det søkes også om at dispensasjonen fra viltlovens § 21, bokstav b og c, om bruk av helikopter for lokalisering av bjørn videreføres.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av bjørn

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer
fmlpost@fylkesmannen.no

Besøksadresse:
Steinkjer: Strandveien 38
Trondheim: Prinsensgt 1
www.fylkesmannen.no/trondelag

Telefon:
74 16 80 00
Org.nr.:
974 764 350

Saksbehandler:
Simon Heier
Telefon:

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

”Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.”

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

“...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak”*

Miljødirektoratet har i brev av 1. juni 2018 fattet vedtak om betinget skadefelling på bjørn etter en vurdering av bestandssituasjonen og den skade som bjørn påfører bufe og tamrein i enkelte rovviltregioner. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, har direktoratet gitt fylkesmennene i region 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på totalt 3 brunbjørner. Denne tillatelsen gjelder fra 1. juni til og med 15. oktober. Denne kvoten er fylt. Den 17. juni bekreftet Miljødirektoratet i e-post at det vil bli gitt en tilleggskvotepå 2 dyr med umiddelbar virkning, noe som ble stadfestet i brev datert 18. juni 2018. Av denne tilleggskvoten er det felt en bjørn. Gjenværende betinget skadefellingskvote for region 6, 7 og 8 er følgelig 1 bjørn.

Om godtgjøring for skadefellingsforsøk

Godtgjøring for fellingsforsøk reguleres av rovviltforskriften § 9a, samt kommentarene til rovviltforskriften § 9a. Det følger av forskriften at der forsøk på skadefelling utføres av kommunalt/interkommunalt oppnevnt fellingslag, kan kommunen utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøk. Vi minner om at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15.

Fylkesmannen vil yte tilskudd til godtgjøring for de som deltar i skadefellingsforsøk innenfor de rammer som fremgår av rovviltforskriften §§ 9 og 9a. I henhold til kommentarene til rovviltforskriften § 9a kan kommunen betale ut godtgjøring inntil døgnsettsen (kr 1600.-) pr. deltaker etter rapport (timelister) fra fellingsleder. Videre dekker Fylkesmannen direkte, dokumenterte utgifter som medlemmer av fellingslaget har i forbindelse med fellingsforsøket jf. rovviltforskriften § 9. Det settes en øvre ramme på 30 000,- til dekking av direkte og dokumenterte utgifter jf. § 9.

Fylkesmannen legger til grunn at fellingsforsøket gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. Budsjettramme for fellingsforsøket settes til inntil kr 72 000,- til godtgjøring jf. § 9a. Eventuelle påløpte kostnader kommer i tillegg, oppad begrenset til kr 30 000,- pr. fellingsforsøk (jf. rovviltforskriften § 9 tredje ledd). Dekking av feriepenger og arbeidsgiveravgift kommer også i tillegg, jf. opplysninger i brev om betinget skadefelling fra Miljødirektoratet 1. juni d.å. Søknaden om tilskudd til dekning av utgifter skal fremsettes for Fylkesmannen via elektronisk søknadssenter.

For mer informasjon om godtgjørelse vises det til veileder til rovviltforskriften og brev fra Miljødirektoratet om «Kvote for betinget skadefelling for brunbjørn og gaupe» datert 1. juni 2018 (Kan hentes frem på www.miljovedtak.no).

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Det vises også til Miljødirektoratets vurderinger opp mot nml. § 5 i deres vedtak om kvote for betingede skadefellingstillatelser på bjørn i brev datert 1. juni og 18. juni 2018. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Miljødirektoratet i vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. brev datert 1. juni og 18. juni 2018 der direktoratet konstaterer i sine vurderinger at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for regionene 6-8.

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåka ved å analysere DNA fra innsamlet ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørner som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år,

hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner. Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger. I følge Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin rapport 1494- 2018 ble det mest sannsynlig født 7 bjørnekull i Norge. Rapporten forteller om en liten økning i beregnede antall ynglinger av bjørn for region 6, fra 2016 til 2017. Med et beregnet antall ynglinger på 2,1 i 2017.

Bestandsrapportene fra perioden 2010-2017 tyder på at bjørnebestanden i region 6 er forholdsvis stabil, og under bestandsmålet for regionen. Det er registrert 31 individer av bjørn i regionen i 2017, 19 hanndyr og 12 binner. Dette er 2 dyr mer enn i 2016. Legger vi DNA- dataene fra de foregående år til grunn, ser vi at binneandelen over flere år har vært svakt økende (2017: 38,7 % 2016: 37,9 %, 2015: 42,1, 2014: 36,7 %, 2013: 34,3 %, 2012: 31,4 %, 2011: 30,8 %, 2010: 29,8 % og 2009: 29,6 %). Ut fra denne informasjonen kan vi forvente at binneandelen i bestanden i 2018 er ca. 40 % (1,5 ganger så mange hanndyr som binner) som er fastsatt som måltall i rovviltforliket (2011). På bakgrunn av disse opplysningene anser Fylkesmannen i Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivaretatt. Føre-var-prinsippet kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Fylkesmannen er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, (jf. beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget § 8), og mener derfor at føre-var-prinsippet jf. § 9 kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I løpet av 2018 er det så langt registrert avgang på fem bjørner i region 6 (tre felt på skadefelling, en bjørnunge funnet død, samt en bjørnunge avlivet av SNO). En eventuell felling av bjørn vil være innenfor rammen av kvoten for betingede skadefellingstillatelser på bjørn, fastsatt av Miljødirektoratet den 1. juni og 18. juni 2018, slik at den samlede belastningen ikke vil øke. Bjørnebestanden i Norge er ikke begrenset av areal, og hovedårsaken til avgang av bjørner er gjennom lisens- og skadefelling. Med den kunnskapen som finnes om antall, reproduksjon og ungedødelighet hos bjørn, anser forvaltningen å ha god oversikt over den samlede belastningen på brunbjørnbestanden. Vedtaket omhandler forlengelse av skadefellingstillatelse på 1 bjørn utenfor forvaltningsområdet for bjørn. I og med at den samlede belastningen er vurdert ved fastsettelse av kvote, jf. Miljødirektoratets vedtak datert 1. juni og 18. juni d.å., tillegges naturmangfoldloven § 10 mindre vekt i denne saken.

Vedtaket gjelder forlengelse av skadefellingstillatelse på 1 bjørn i hele Indre Fosen, Verran og Åfjord kommuner, og Fylkesmannen anser ikke nml. § 11 som relevant i denne saken. For å unngå skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike metoder, teknikk og lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater. Vedtaket gjelder tillatelse til skadefelling av 1 bjørn, og Fylkesmannen anser derfor at nml. § 12 ikke har særlig relevans i denne saken.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet. Det aktuelle området er et beiteområde i grenseområdene mellom Indre Fosen, Verran og Åfjord kommuner. I dette området slippes det et betydelig antall sau og lam på utmarksbeite, og området vurderes av den grunn som et viktig beiteområde. Det er så langt i sommer påvist 41 sau/lam drept/skadet av bjørn i området, og det har vært gjennomført fellingsforsøk tidligere som ikke har gitt uttelling i felt bjørn. Det er påvist sju tap til bjørn den siste uken, og skadehistorikken tilsier at det er hensiktsmessig å forlenge skadefellingstillatelse ytterligere en uke.

Imidlertid har Fylkesmannen i samråd med Indre Fosen kommune tatt opp gjeldende fellingsområde til ny vurdering, og endret fellingsområdet til å gjelde hele Indre Fosen, Verran og Åfjord kommuner.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som forvaltningsområder for bl.a. bjørn skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er ikke nådd hverken nasjonalt eller i region 6, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på bjørn innenfor forvaltningsområdet er svært høy. Området hvor kadaverfunnene er gjort befinner seg imidlertid i sin helhet utenfor det definerte forvaltningsområdet for bjørn i region 6, og terskelen for iverksetting av skadefelling på bjørn skal dermed være lavere i disse områdene.

Indre Fosen kommune har siden 19. juni d.å. gjennomført forsøk på skadefelling av bjørn i deler av Fosen uten resultat. Tradisjonelle fellingsmetoder er brukt uten resultat. Tørt og varmt vær gjør at vitringsforholdene er svært utfordrende, og skadefellingslaget har ikke lyktes ved bruk av hund. Det er imidlertid kommet nedbør som har forbedret vitringsforholdene. I løpet av den siste uken er det funnet ytterligere sju kadaver tatt av bjørn.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannen har vært i løpende dialog med kommunen vedrørende skadesituasjonen på Fosen og diskutert metoder. Kommunen har også mottatt råd og veiledning fra Statens naturoppsyn i forbindelse med fellingsforsøket. Spesielt det varme og tørre været har tidligere vanskeliggjort forholdene for hundeeekvipasjene. Mer nedbør den siste uken har imidlertid forbedret vitringsforholdene til hundeeekvipasjene. Bruken av helikopter er diskutert med Indre Fosen kommune, og med bakgrunn i dialogen med Indre Fosen kommune gir ikke Fylkesmannen dispensasjon fra viltlovens § 21, bokstav b og c, til bruk av helikopter i fellingsforsøk. Hvis kommunen i en gitt situasjon vurderer det hensiktsmessig å bruke helikopter, vil Fylkesmannen ta en ny vurdering.

En skadefellingstillatelse har til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Ved tidspunkt for søknad var det totale dokumenterte tapet til bjørn på 41 sau/lam i Indre Fosen, Verran og Åfjord kommuner. Den siste uken er det gjort funn av sju kadaver av sau antatt/dokumentert tatt av bjørn i Verran kommune, og de siste mot grensen til Åfjord kommune vest for Selavatnet. Fellingstillatelsen forlenges frem til fredag 17. august kl. 12. Fylkesmannen er kjent med en uverifisert bjørneobservasjon i Åfjord 10.08.2018, men hovedårsaken til forlengelsen er de ferske kadavrene fra 5. august til 7. august 2018. Området hvor kadaverfunnene er gjort ligger i sin helhet utenfor det området som rovviltnemnda i region 6 har vedtatt skal være forvaltningsområdet for bjørn. I henhold til rovviltforliket av 2011, den geografiske differensieringen i rovviltnemndas forvaltningsplan for region 6, skadesituasjonen ved søknadstidspunktet, samt brev fra KLD om tydeligere soneforvaltning anser Fylkesmannen det som riktig å forlenge skadefellingstillatelsen på en bjørn i Indre Fosen, Verran og Åfjord kommuner.

Fylkesmannens vedtak etter rovviltforskriften:

Med hjemmel i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 3, jf. Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forlenger Fylkesmannen tillatelse til felling av en (1) brunbjørn i hele Indre Fosen, Verran og Åfjord kommuner.

Følgende forutsetninger er knyttet til fellingstillatelsen:

1. Fellingstillatelsen forlenges slik at den nå gjelder frem til fredag 17. august 2018 kl. 12, eller frem til det felles bjørn. Behovet for eventuell ytterligere forlengelse vil bli vurdert av Fylkesmannen i samråd med kommunen ved tillatelsens utløp.
2. Skadefellingstillatelsen gjelder i hele Indre Fosen, Verran og Åfjord kommuner. Fellingsforsøket skal rettes mot områdene hvor skader sist er dokumentert.

3. Binne m/unger og dens unger er unntatt fra fellingstillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt. Dersom det observeres binne m/unger i området hvor fellingsforsøket pågår, skal Fylkesmannen underrettes umiddelbart.
4. Skadefellingstillatelsen gis til Indre Fosen kommune. Kommunen må oppnevne fellingsleder, som har ansvaret for å koordinere fellingsforsøket og ha løpende dialog med kommunene. Siden fellingsforsøket går inn i Åfjord og Verran kommuner, må fellingsleder ha dialog med disse kommunene. Alle som deltar i fellingslaget skal gjøres kjent med dette brevets innhold. Sammensetningen av fellingslaget skal meddeles Fylkesmannen i Trøndelag før fellingsforsøket iverksettes.
5. Deltakere i kommunale/interkommunale fellingslag kan få kompensasjon for gjennomføring av skadefellingsforsøket, jf. rovvilt forskriften § 9 a. Kommunen/fellingsleder må sørge for at deltakere i fellingslaget fører timelister, kjørebok og dokumenterer eventuelle andre utgifter som ønskes refundert. Deltakerne må ha løst lisens for bjørn for å være berettiget kompensasjon. Fylkesmannen legger til grunn at fellingsforsøket gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. Søknaden om godtgjøring sendes inn til Fylkesmannen umiddelbart etter endt fellingsforsøk, og senest innen 1. oktober 2018.
6. Budsjettramme for fellingsforsøket settes til inntil kr 72 000,-. Eventuelle påløpte kostnader kommer i tillegg, oppad begrenset til kr 30 000,- pr. fellingsforsøk (jf. rovviltforskriften § 9 tredje ledd). Dekking av feriepenger og arbeidsgiveravgift kommer også i tillegg, jf. opplysninger i brev om betinget skadefelling fra Miljødirektoratet 1. juni d.å.
7. Fellingsleder bes om å utarbeide en fellingslogg som sendes Fylkesmannen etter fellingstillatelsens utløp. Fellingsloggen skal inneholde oversikt over ressursbruk (antall timer/personer), i tillegg til en kort beskrivelse av hvordan fellingsforsøket ble gjennomført. Dette bør oversendes Fylkesmannen så fort fellingsforsøket er avsluttet.
8. Felling og forsøk på felling i henhold til denne tillatelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.
9. Ved felling av bjørn skal det nyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, og de som deltar i fellingslaget skal ha avlagt skyteprøven for storviltjakt.

10. Felling eller forsøk på felling av bjørn skal omgående meldes til Fylkesmannen i Trøndelag (rovvilttelefon 930 60 221). Meldingen skal inneholde opplysninger om tid og sted for fellingen, og fellingsstedet skal kunne påvises dersom Fylkesmannen krever det.
11. Den/de som sårer bjørn under forsøk på felling i henhold til tillatelsen, plikter å gjøre det en kan for å få avlivet bjørnen. Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet skal uten opphold underrettes. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling eller jakt skal bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk. Vedkommende plikter å forvisse seg om påskutt dyr er truffet.
12. Bjørn som blir felt på denne tillatelsen er Viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt bjørn uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Dersom det ikke er mistanke om noen uregelmessigheter ved fellingen som kan medføre politietterforskning, er fellingslagets leder ansvarlig for at felt bjørn ivaretas og håndteres etter instruks for ivaretagelse av døde rovdyr (<http://nidaros.nina.no>). Dersom det i motsatt fall er grunnlag for å påregne behov for etterforskning, skal dyret ikke åpnes og ikke flyttes fra fallstedet. Fylkesmannen og politiet skal da underrettes snarest.
13. Dersom det er ønskelig å bruke løs hund i forbindelse med jakta må kommunen gi dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene i hundeloven. Kommunen må da samtidig dispensere fra båndtvangsbestemmelsene også i hensyn til tamrein og bufe i hundeloven.
14. Fylkesmannen i Trøndelag kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
klima- og miljødirektør

Simon Heier
rådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Åfjord kommune	Øvre Årnes 7	7170	ÅFJORD
Verran kommune	Liaveien 1	7790	MALM